

Raad voor Cultuur

Aan
de Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
dr. F. van der Ploeg
Postbus 25000
2700 LZ Zoetermeer

Onderwerp
Artists-in-Residence programma

Mijnheer de Staatssecretaris,

U vraagt de Raad voor Cultuur om advies over het Artists-in-Residence programma. Dit programma maakt deel uit van het internationaal cultuurbeleid en past in het thema 'Nederland-Vrijhaven'. Het programma voorziet erin dat een bescheiden aantal buitenlandse kunstenaars op uw uitnodiging enige tijd in ons land woont en werkt. Gerenommeerde dan wel jonge veelbelovende kunstenaars komen hiervoor in aanmerking. De Commissie van Deskundigen, die over de kandidaten adviseert, kwam eind 2000 met een eerste evaluatief verslag over het programma tot dan toe. Behoudens enkele aanpassingen pleit de Commissie voor continuering van het Artists-in-Residence programma. U acht, mede gezien de bevindingen van de Commissie van Deskundigen, de mening van de Raad gewenst over de voortzetting van het programma al dan niet in de huidige vorm. In uw adviesaanvraag doet u zelf enkele suggesties voor wijziging van de opzet van het programma.

De Raad gaat gaarne in op uw verzoek. Na een schets van het Artists-in-Residence programma gaat hij in op de uitkomsten van het evaluatierapport van de Commissie en uw adviesaanvraag. Vervolgens komt hij met zijn visie op faciliteiten voor artists in residence en de conclusies die hij op basis daarvan trekt voor het Artists-in-Residence programma. Tot slot geeft de Raad kort commentaar op de suggesties die u in de adviesaanvraag doet voor wijzigingen van het programma.

Het Artists-in-Residence programma

Anders dan in vele landen in de westerse wereld zijn de mogelijkheden voor buitenlandse kunstenaars om in ons land gedurende langere tijd te verkeren, gering. De Raad was dan ook verheugd toen in 1998 het Artists-in-Residence programma werd ingesteld. Doel van het programma, dat oorspronkelijk Vrijhaven Kunstenaars-te-Gast heette, was vooraanstaande personen uit het buitenlandse artistieke en culturele leven de gelegenheid bieden gedurende enige tijd in ons land te wonen en te werken en daarbij in contact te treden met het

*R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl*

Datum
19 december 2001
Uw kenmerk
ACB.2001.19927
Uw brief van
11-6-2001
Nummer
int-2001.2914/2

Nederlandse culturele veld. De uitstraling van de culturele wisselwerking die hiermee tot stand wordt gebracht, zou worden versterkt als de gastkunstenaar in eigen land is teruggekeerd. Het Artists-in-Residence programma ambieerde een zelfde prestige als de toekenning van een staatsprijs of een belangrijke culturele onderscheiding. Om die reden wilde de staatssecretaris zelf de gasten uitnodigen en hen bovendien met enig ceremonieel verwelkomen. De statuur van de leden van de Adviescommissie van Deskundigen moest eveneens aan dit hoge niveau bijdragen.

Pagina

2

Nummer

int-2001.2914/2

Culturele instellingen in ons land konden met namen komen van uit te nodigen kunstenaars. De uitnodiging diende onderbouwd te zijn. Tevens moest de instelling aangeven waaraan de kunstenaar in kwestie zou werken tijdens zijn verblijf in ons land. De instelling die haar voorstel gehonoreerd zag, was –in samenspraak met de gastkunstenaar- verantwoordelijk voor de inhoudelijke kant van het bezoek en de praktische begeleiding. Deze instelling functioneerde ook als uitvalsbasis voor de kunstenaar gedurende zijn/haar verblijf in ons land. Jaarlijks is voor het Artists-in-Residence programma een bedrag van ca. 300.000 gulden beschikbaar bij uw ministerie. Uitgaande van een honorarium van 140.000 gulden op jaarbasis voor een kunstenaar en rekening houdend met een verblijfsperiode van tussen drie en zes maanden, kunnen naar verwachting met dit budget vier tot zes gasten per jaar worden uitgenodigd. De culturele instelling die de gastkunstenaar begeleidt, zelf ontvangt een –relatief bescheiden- bijdrage in de kosten. Na elk verblijf diende een evaluatieverslag te worden opgesteld.

Opvattingen van de Raad in 1998

De Raad liet zich indertijd lovend uit over de voorstellen voor het Artists-in-Residence programma, met name vanwege de verruiming die het bood aan buitenlandse kunstenaars en kunstkeners zich ter plekke te oriënteren op het Nederlandse culturele klimaat. Daarmee creëerde de Nederlandse overheid faciliteiten, die ook door andere Europese landen wordt geboden, zo constateerde hij. Over de nadruk op de allure van het programma oordeelde de Raad eveneens positief.

Tegelijkertijd waarschuwde hij voor een al te hoog ambitieniveau. Kunstenaars die de top reeds hebben bereikt, zullen zich niet gemakkelijk maanden kunnen vrijmaken om naar ons land te komen. Hoewel zeker inspanningen moeten worden gepleegd om kunstenaars van groot kaliber voor dit programma te interesseren, zou het uitnodigingenbeleid in de eerste plaats gericht moeten zijn op jongere kunstenaars. Voorts pleitte de Raad in zijn advies voor afstemming van het Artists-in-Residence programma met vergelijkbare lokale initiatieven zoals in Rotterdam en Amsterdam.

Wat leverde het programma op

Vijf kunstenaars hebben de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van de uitnodiging via het Artists-in-Residence programma. Dat is beduidend minder dan het aantal van de vier

tot zes per jaar dat oorspronkelijk werd beoogd. Ontvangen zijn: de Oostenrijkse auteur Robert Menasse via het Nederlands Literair Produktie- en Vertalingenfonds, de Amerikaanse ensembleleider Joel Cohen via de Organisatie Oude Muziek, de Amerikaanse hoogleraar Thomas Levin via Witte de With, de Zuid-Afrikaanse beeldend kunstenaar Penny Siopis via het KIT en de beeldend kunstenaar Oladélé Ajiboyé Bamgboyé uit Nigeria eveneens via Witte de With. Uit de verslagen die de begeleidende instellingen hebben opgesteld over de vele en gevarieerde activiteiten die de buitenlandse gasten hebben ondernomen, klinkt enthousiasme door. Nu eens waren het presentaties voor een groter publiek, zoals het Celluloid Rembrandtiana programma van Thomas Levin, filmvoorstellingen met discussies gewijd aan de verhouding tussen media en de beeldende kunst. Dan weer (video)presentaties van eigen werk (Penny Siopis), gastcolleges of optredens tijdens festivals (Robert Menasse) of symposia voor een selecter gezelschap. De kunstenaars zelf waren eveneens opgetogen over hun verblijf in ons land. De komende tijd worden opnieuw enkele kunstenaars verwacht via het Artists-in-Residence programma.

Pagina

3

Nummer

int-2001.2914/2

De Commissie van Deskundigen

Terugkijkend is de Commissie van Deskundigen positief over de resultaten van het Artists-in-Residence programma. Maar, zo merkt zij op in haar evaluatieverslag, het programma verkeert nog in de ontwikkelingsfase. 'Uit de praktijk blijkt dat de effecten van een verblijf in Nederland pas na een jaar of meerdere jaren kunnen worden gezien.' De Commissie beschouwt het programma als een diepte-investering dat zeker moet worden voortgezet. Er worden enkele verbeteringen voorgesteld in de opzet. Zo zou het programma zich meer moeten richten op kandidaten die iets kunnen toevoegen aan de Nederlandse Culturele wereld, de commissie zou zelf pro-actief moeten werven en het programma zou zichtbaarder moeten worden in het culturele veld. Gezien de inspanningen die zijn gemoeid met een goede begeleiding van de buitenlandse gasten stelt de commissie voor de ontvangende culturele organisatie voor de duur van een verblijf te voorzien van extra capaciteit (0,5 Fte). De Commissie van Deskundigen is per 1-1-2001 reglementair afgetreden. In afwachting van nieuwe leden voert het ministerie van OCenW de regeling uit.

Wijzigingsvoorstellen van de staatssecretaris

Uit de adviesaanvraag begrijpt de Raad dat u weliswaar voorstander bent van continuering van het programma, maar dat u opteert voor aanzienlijke wijzigingen in opzet en uitvoering ervan. Uw belangrijkste kritiek op de huidige gang van zaken in het Artists-in-Residence programma is dat het te weinig tot de publieke verbeelding heeft gesproken. In de media is, zo schrijft u, vrijwel niets terug te vinden over het verblijf van de diverse gasten. Als mogelijke oorzaken hiervoor noemt u de relatief beperkte investeringen aan de publicitaire kant of het profiel van de uitgenodigde kunstenaars die '-met het grootste respect dat

ik voor ieder van hen heb- zich bewegen op een te specifiek professioneel niveau en daardoor voor een bredere kring van belangstellenden te weinig verhaal hebben'. U pleit ervoor het imago van het programma te verbeteren, waardoor het meer appelleert aan de interesses van een breder publiek en daarmee ook een toegevoegde waarde heeft 'boven de reguliere komst van buitenlandse kunstenaars of deskundigen in het kader van bijvoorbeeld gastdocentschappen, theaterproducties, tentoonstellingen of anderszins'. Het programma zou zo moeten worden ingericht, dat ook een kortere verblijfsduur, bijvoorbeeld van enkele dagen, tot de mogelijkheid behoort, na afloop waarvan de uitgenodigde kunstenaar op basis van zijn professionele kennis en ervaring, kond doet van zijn indrukken in een persoonlijk verslag. Op deze manier kan het Nederlandse cultuurveld kennis maken met en zich laten inspireren door de ideeën van topmensen op het gebied van kunst en cultuur. De organisatie van een dergelijk programma van lezingen zou kunnen worden uitgevoerd door bijvoorbeeld de Balie te Amsterdam al dan niet in samenwerking met Zaal De Unie in Rotterdam.

Pagina

4

Nummer

int-2001.2914/2

Visie van de Raad

Op internationaal cultuurgebied is de afgelopen jaren veel in beweging gezet. De HGIS-cultuurmiddelen die voor een groot deel zijn gericht op de export van Nederlandse cultuur, bieden culturele instellingen in ons land tal van mogelijkheden zich internationaal te presenteren of met buitenlandse collegae hier te werken. Het buitenlands cultuurbeleid heeft er mede toe bijgedragen dat de Nederlandse kunst en cultuur elders in de wereld een duidelijk gezicht hebben gekregen. Dat geldt voor vrijwel alle disciplines. Ook veel Nederlandse kunstenaars werken kortere of langere tijd in het buitenland. Soms op uitnodiging van een gastland, soms verzorgt ons land via de eigen culturele fondsen zelf voorzieningen elders, zoals in New York, Berlijn en Parijs. Een actief internationaal cultuurbeleid heeft evenwel baat bij reciprociteit. In de traditie van Nederland Vrijhaven zou het voor de hand liggen dat ook ons land volop onderdak biedt aan buitenlandse kunstenaars die enige tijd in ons land willen wonen en werken. Dat is evenwel slechts mondjesmaat mogelijk. Waarnemers worden regelmatig geconfronteerd met vragen van buitenlandse kunstenaars naar de mogelijkheid van zo'n verblijf in ons land. Vanwege het geringe aanbod aan dergelijke voorzieningen hier, moeten zij de kunstenaars al te vaak teleurstellen. Het Artists-in-Residence programma voorziet, hoe bescheiden ook, enigszins in de behoeften.

De artist in residence

Gastvrij onthaal is een manier voor een buitenlandse kunstenaar om de Nederlandse cultuur gedurende een bepaalde, meestal aaneengesloten periode in de volle breedte mee te maken, om contacten te leggen met vakbroeders en andere in kunst geïnteresseerden. Met name voor de loopbaan van wat jongere, ambitieuze kunstenaars, die in eigen land hun

sporen reeds hebben verdiend en die zich voor langere tijd vrij kunnen maken, is dat interessant. Contacten met Nederlandse kunstenaars vormen een belangrijk onderdeel van zo'n bezoek en ook het publiek hier moet in de gelegenheid zijn kennis te maken met de buitenlandse gast, diens opvattingen en werk. Om dat te bewerkstelligen is een koppeling van een in ons land verblijvende buitenlandse kunstenaar aan een culturele instelling belangrijk. Maar de Raad is van mening dat het klassieke Xenia uitgangspunt moet zijn voor de ontvangst. Het vertrekpunt voor een geslaagd bezoek ligt in eerste instantie bij de wensen en ambities van de kunstenaar zelf en niet bij de mogelijke revenuen van het bezoek voor ons land. De activiteiten van de buitenlandse kunstenaar staan gedurende het hele verblijf centraal. Hij of zij moet in alle vrijheid kunnen werken, en contacten kunnen leggen in institutioneel verband zowel als in informele netwerken. Wanneer ernaar wordt gestreefd het verblijf in ons land voor de kunstenaar in kwestie zo aangenaam en inspirerend mogelijk te maken, zal een follow-up daarvan in eigen land dan wel hier ook op termijn merkbaar blijven. Zeker wanneer daarbij de Nederlandse kunstenaars zijn betrokken met wie de buitenlandse gast tijdens zijn verblijf in contact is gekomen. Ervaringen van Nederlandse kunstenaars in het buitenland tonen dit ook aan. Niet zelden knopen zij al dan niet op eigen gelegenheid een vervolgverblijf aan hun eerste residency elders.

Pagina

5

Nummer

int-2001.2914/2

Investering in de toekomst

Voor de Raad is het Artists-in-Residence programma zoals het thans wordt uitgevoerd een kleine doch uiterst zinvolle loot aan het buitenlands cultuurbeleid. Gezien de ervaringen met het programma tot nu toe en het belang van wederkerigheid voor een succesvol internationaal cultuurbeleid, ligt continuering van het Artists-in-Residence programma zonder meer voor de hand. De Raad hecht daar zeer aan. Deze vorm van interactief cultuurbeleid is goed voor de ontwikkeling van de individuele buitenlandse kunstenaar, interessant voor de ontvangende kunstinstelling en versterkt tegelijkertijd de goodwill van ons land in het buitenland. De bezoeken zijn uiteraard niet vrijblijvend en elke deelnemend kunstenaar aan het programma komt met een werkplan (een tentoonstelling voorbereiden, lezingen verzorgen, een boek schrijven, etc.) naar Nederland. Het is echter uitdrukkelijk niet de bedoeling de kunstenaar voor een vastgestelde opdracht te contracteren. Flexibiliteit en onbevangenheid zijn noodzakelijk. In het werkplan moet altijd voldoende ruimte zijn voor het verwerken van de invloeden die de kunstenaar in ons land opdoet. De subtiele formule van 'vrijheid in gebondenheid', maakt het Artists-in-Residence programma zo sympathiek en dat versterkt, zo meent de Raad, de kans dat de buitenlandse gast bij terugkomst in eigen land de rol van ambassadeur van de Nederlandse cultuur op zich neemt. De kunstenaars die tot nu toe in het kader van het Artists-in-Residence programma in ons land waren, kregen volop de mogelijkheid zich op hun eigen werk te richten en

konden intussen uitgebreid kennis maken met ons land in al zijn facetten; zowel met het alledaagse en prozaïsche van het levensonderhoud als met het werk en de opvattingen van vakgenoten. De factor tijd, persoonlijke contacten en de eigen wensen van de gastkunstenaar droegen bij aan de diepgang van 'onderdompeling' in onze samenleving. Gelet op het streven naar een lange termijneffect van een verblijf in ons land, kan op deze wijze gerust worden gesproken van een investering in de toekomst.

Verbeteringen van het programma

De Raad is van oordeel dat het Artists-in-Residence programma aan kracht kan winnen, indien het op onderdelen wordt aangepast. Met name gaat het om het aantal aanmeldingen, de rol en samenstelling van de Commissie, de taken van de begeleidende instelling en de kosten. In het verlengde hiervan pleit de Raad ervoor het secretariaat van de Commissie buiten het ministerie van OCenW te plaatsen.

Punt van aandacht blijft het geringe aantal kunstenaars dat inmiddels via het Artists-in-Residence programma ons land heeft bezocht. Om voldoende voordrachten van culturele instellingen te verkrijgen is een brede verspreiding van adequate informatie over het programma gewenst. Tegelijkertijd kan de Raad zich voorstellen dat instellingen terughoudend zijn om kandidaten voor te dragen, omdat zij onvoldoende capaciteit en middelen hebben de kunstenaar in kwestie goed te begeleiden, ondanks de bijdrage in de kosten die zij via het Artists-in-Residence programma ontvangen. De Raad ondersteunt het voorstel van de Commissie van Deskundigen voor een pro-actieve houding van de commissie bij het zoeken naar geschikte kandidaten voor het programma. Bij de samenstelling en taakopdracht aan een nieuw te benoemen commissie moet daarmee rekening worden gehouden. De leden dienen over grote netwerken te beschikken, zowel nationaal als internationaal. De suggestie van de commissie om 'scouts aan te stellen die worden benoemd om geschikte kandidaten voor te dragen of vooronderzoek te verrichten op nader te bepalen terreinen, waar aanvullende buitenlandse expertise van belang kan zijn', lijkt de Raad een beetje teveel van het goede. Zeker omdat hij ervan uitgaat dat de nieuw samen te stellen Commissie van Deskundigen daarvoor zelf voldoende is geëquipeerd. De commissie dient voldoende secretariële ondersteuning te hebben voor het pro-actief werven. Ook bij een actief wervende Commissie is het noodzakelijk kunstinstellingen bij (de werving voor) het Artists-in-Residence programma te betrekken, al was het maar om gemakkelijk een koppeling te realiseren tussen kunstenaar en instelling. Uiteraard moeten kunstinstellingen worden aangemoedigd zelf ook met kandidaten te komen. De informatie over het aandragen van kandidaten dient breed te worden verspreid en mag zich niet beperken tot de cultuurnota-instellingen. Behalve via direct mailing kan het SICA-MAG hierbij ook goede dienst doen.

Wat de organisatie en de uitvoering van het programma betreft is de Raad van mening dat de instelling die tot taak heeft een gastkunstenaar te begeleiden daarvoor voldoende armslag moet hebben. Een goed werkplan maken voor en met een buitenlandse kunstenaar kost tijd, zeker wanneer het streven is dat de kunstenaar in contact komt met veel vakgenoten, dat er redelijk wat publiciteit is en dat het verblijf van de kunstenaar meer is dan een toevallig bezoek dat zonder het Artists-in-Residence programma ook wel had plaatsgevonden. In het algemeen zijn de disciplinegebonden instellingen de aangewezen instanties om een gastkunstenaar inhoudelijk en praktisch te begeleiden, zeker wanneer zij zelf de voordracht hebben gedaan. Ook kan onder hun verantwoordelijkheid het programma voor het verblijf worden opgesteld. De kwaliteit van de begeleiding van de uitgenodigde kunstenaars is belangrijk. Het succes van een bezoek is er mede van afhankelijk. Het ligt daarom in de rede de begeleidende instelling voor de duur van het bezoek voldoende middelen te verschaffen, ook voor het verzorgen van adequate publiciteit. Anders dan de Commissie van Deskundigen denkt de Raad dat, uitzonderingen daargelaten, tenminste 0,1 Fte projectmedewerker voldoende is, zowel voor de duur van het verblijf als voor een ruime periode daarvoor (ca. 3 maanden) om in samenspraak met de uit te nodigen kunstenaar diens werkplan voor te bereiden. Wat de secretariële ondersteuning van de Commissie van Deskundigen betreft, pleit de Raad voor loskoppeling van het ministerie van OCenW. Juist omdat het hier om een uitvoerende taak gaat, is een -al dan niet bestaande- instelling in het veld daarvoor meer aangewezen. Gezien het belang van de continuïteit van het programma dringt de Raad erop aan op korte termijn een nieuwe Commissie van Deskundigen aan te stellen.

Pagina

7

Nummer

int-2001.2914/2

Het is de Raad bekend dat er in ons land behalve het Artists-in-Residence programma en de gelegenheid die het kunstvakonderwijs biedt aan buitenlandse studenten, her en der verblijfsmogelijkheden zijn voor kunstenaars. Sommige daarvan worden bekostigd met rijksmiddelen, andere door gemeenten en weer andere via fondsen. Ook via de Europese Gemeenschap worden verblijfsmogelijkheden in ons land aangeboden. Enkele publieke en private instanties (waaronder SICA, Trans Artists en het Lloyds Hotel) ontwikkelen eveneens ideeën om buitenlandse kunstenaars in ons land te ontvangen, te begeleiden en met elkaar in contact te brengen. Een goed en actueel overzicht van de mogelijkheden voor buitenlandse kunstenaars in Nederland ontbreekt echter. Het verdient aanbeveling om een inventariserend onderzoek te laten doen naar alle regelingen voor verblijf van buitenlandse kunstenaars in ons land, inclusief de doelstelling en de financieringsmogelijkheden. Ook zou kunnen worden uitgezocht of zich in ons land mogelijkheden voordoen van gecombineerde woon-werkplaatsen, vergelijkbaar met het atelier Van Doesburg in Parijs. De uitkomsten van zo'n inventarisatie zijn belangrijk

voor buitenlandse kunstenaars en instellingen die informatie willen over verblijfsmogelijkheden in ons land. Een dergelijk onderzoek geeft tevens inzicht in de vraag of alle disciplines in de verschillende regelingen voldoende aan bod komen en in hoeverre samenwerking gewenst dan wel mogelijk is.

Een tweede programma

In het voorafgaande spreekt de Raad zich expliciet uit voor voortzetting van het Artists-in-Residence programma in de huidige vorm. Uw suggesties in de adviesaanvraag voor wijzigingen in opzet en uitvoering van het programma gaan, zo constateerde de Raad, beduidend verder. Sterker nog, ze wijzen impliciet de koers die het programma de afgelopen 2,5 jaar heeft gevolgd van de hand. In uw optiek moet het Artists-in-Residence programma nieuwe stijl de Nederlandse culturele wereld in al haar geledingen in contact brengen met kunstenaars en cultuurdeskundigen van zeer grote reputatie, wier opmerkingsvermogen en zienswijzen als motor kunnen fungeren voor het discours over tal van al dan niet actuele, culturele ontwikkelingen in ons land. U opteert niet langer voor een Artists-in-Residence programma in de letterlijke zin van het woord, dat primair voor buitenlandse kunstenaars is bedoeld. Het wordt vooral een programma voor de Nederlandse cultuurwereld, waarbij het prestige van de uit te nodigen kunstenaar of kunstexpert garant staat voor een grote uitstraling in de gehele Nederlandse cultuurwereld, zowel bij professionals als bij het publiek. Daarmee wordt uitdrukkelijk gekozen voor een totaal ander programma-imago dan de Raad en ook de Commissie van Deskundigen voorstaan.

Pagina

8

Nummer

int-2001.2914/2

Inspirerende impuls

De Raad beseft zeer wel dat de 'groten der aarde', die zo inspirerend zijn voor een breder publiek van professionals en andere geïnteresseerden, zich niet gemakkelijk vrij kunnen maken om zich gedurende langere tijd in ons land te vestigen. Hun functie of hun wijze van werken (hoogleraar, directeur van een museum, architect, etc.) verzet zich daartegen. Wanneer zulke experts toch met enige regelmaat Nederland aandoen, kan dat een creatieve, inspirerende en kritische impuls van formaat betekenen voor het zo essentiële discours over ontwikkelingen op het kunst- en cultuurterrein in ons land. De Raad kan zich voorstellen dat er, naast het Artists-in-Residence programma, een ander programma wordt gestart dat erin voorziet dat jaarlijks één of twee beroemdheden enkele kortere bezoeken aan ons land brengen. Zij zouden dan bijvoorbeeld - verspreid over een periode van een half jaar- drie keer voor vier dagen (of vijf keer twee dagen) Nederland kunnen aandoen en telkens intensieve contacten hebben met verschillende groepen uit het culturele veld. Tijdens de bezoeken wordt uitdrukkelijk toegewerkt naar een concreet eindresultaat: een presentatie over de indrukken die tijdens de verschillende contacten zijn opgedaan, een lezing of anderszins.

Een programma als hier wordt bedoeld, mag geen doublure

worden van bestaande lezingenprogramma's zoals die er meer zijn in ons land en die dikwijls van zeer hoge kwaliteit zijn. De gastkunstenaar of expert die via dit programma wordt uitgenodigd, moet in de gelegenheid zijn zich in ons land op zeer intensieve wijze voor te bereiden op een tevoren bepaald resultaat van het bezoek, al dan niet over een actueel thema. Dat is ook de meerwaarde van dit programma. Naarmate de reputatie van de expert in kwestie hoger is, het werkplan veelbelovender, de presentatie indrukwekkender en er na enkele jaren een zekere traditie is ontstaan, neemt de belangstelling van de media vanzelf toe. Het spreekt voor zich dat dit programma alleen kan slagen, indien een daarvoor passend bedrag wordt gereserveerd.

Pagina

9

Nummer

int-2001.2914/2

Tot slot

Samenvattend moge duidelijk zijn dat de Raad aandringt op voortzetting van het Artists-in-Residence programma in de huidige vorm. Een verblijf van enige tijd in ons land is niet alleen belangrijk voor de ontwikkeling van de kunstenaar zelf. De continue instroom van kunstenaars uit alle delen van de wereld heeft op termijn grote impact op het culturele leven in ons land. Een aantal bijstellingen in de opzet en uitvoering kunnen de effectiviteit van het Artists-in-Residence programma vergroten. In dat opzicht kan de Raad zich goed vinden in de voorzet die de Commissie van Deskundigen geeft in haar evaluatie. De wijzigingsvoorstellen in uw adviesaanvraag leiden tot een wezenlijk ander programma. In beginsel wijst de Raad dat niet af. Maar de opzet, uitvoering en financiering van het tweede programma mogen niet ten laste gaan van het vigerende Artists-in-Residence programma. Indien om financiële redenen een keuze moet worden gemaakt, ligt de prioriteit van de Raad uitdrukkelijk bij het bestaande programma, oftewel bij de mogelijkheid buitenlandse kunstenaars uit te nodigen gedurende langere tijd in ons land te wonen en te werken.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Brandenburg
Voorzitter
Secretaris

dr. J.A.
Algemeen